

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Summa Modorum lucrandi ex pecunia sine usuræ culpa. Caput XI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

§. IV.

Quinam sint usura restituenda?

1. **S**ane iis, à quibus usuras quis accepit. Quòd si hi mortui inveniantur, restituenda erunt hæc edibus, seu iis, qui ipsorum nomine acquirere possunt. Ratio est clara, quia hi sunt Domini. Quid, si sint ignoti, quibus debetur ejusmodi restitutio?

Respondeo, tunc debere restitui Pauperibus, vel Operibus piis, ut decrevit Alexand. III. unde tunc habere locum Bullam Compositionis in loco, ubi adest Privilegium Bullæ Cruc. a diximus, alibi, & docet Molina, b aliisque.

CAPUT X.

De petente ad Usuram.

1. **U**o hic sunt certa. Tertium sub controversia. Certum est Primò, Mutuario licere e solvere usuras ob mutuum jam acceptum. Ratio est, quia hæc non est causa peccandi, quæ detur usurario, cum is possit facile illas non acceptare: sibi ergo imputet, si recipiat. Excusatur autem Mutuatarius (ne Infidelis habeatur, & ne mutuum, quo alia vice fortasse indigebit, non inveniat) à cooperatione, quæ videtur esse cum peccato Usurarii.

2. Certum est Secundo, posse d aliquem petere pecuniam mutuam ab eodem Usurario, promittendo illi lucrum ex mutuo, quando ea pecunia is indiget. Ratio est, quia sic petens, nec consilium dat, nec intendit, ut supponimus, eam Usurarii injustitiam, quod certè esset iniquum, sed intendit utilitatem propriam, supposita malitia Usurarii, quam Mutuatarius solam permittit, nam cæterum propria indigentia dat ipsi sufficientem causam.

3. Controversum ergo remanet tertium, An idem licitè possis, quando illa non indiges, sed sine necessitate illam velis expendere ad ludos, ad convivia, &c.

4. Respondeo, tres esse sententias. Prima, negat. Secunda, affirmat. Tertia, distinguit, hæc enim tertia asserit, non posse, si Usurarius non est paratus ex malitia sua ad

dandas pecunias sub usura; at posse, si est ex sua malitia paratus; ibi enim tu excitares Usurarium ad peccatum injustitiæ, hic non item. Sane, ut vides, prior pars hujus rationis probat primam sententiam negantem, at posterior probat secundam affirmantem, si prædicta ratio profundè consideretur.

5. Equidem assero (ut a alibi fufius dixi) e Lib. 5. in has sententias omnes esse probabiles, sed Decal. c. 1. probabilissimè addo cum Petro Hurtado, f §. 4. n. 44. posse semper, vel certè regulariter ab Usurario sine ulla causa necessitatis peti mutuum, Hurt. 22. etiam signatè ad usuras (sed semper intendendo proprium commodum, non verò ipsam injustitiam Usurarii, nec positivè ad usuram committendam ipsum excitando.) Ratio est, quia cum Usurarii sint parati ad ejusmodi lucrum Usurarium accipiendum, non jam ex passione, sed ex malitia delinquant.

6. Hactenus de peccato usuræ, nam de pœnis Usurarii, deque Juce competente contra ipsum, quæ maximè pertinent ad forum externum legatur. Molina disput. 333. & disput. 334. Salas dub. 45. & 46. de Usuru: Tolet. l. 5. summa, cap. 36. Navarr. cap. 17. num. 279. Lessius dub. 22. Canonista in toto titulo de Usuris, Covarr. tertio variarum cap. 3. Delugo disputat. 25. de Justitia à numero 238. Bonacina disput. tertio de contract. quæst. quarta punct. ultimo. Cardin. Tuscus To. 8. V Usura concl. 354. Alique pœnè innumeri apud ipsos.

CAPUT XI.

Summa modorum aliquot lucrandi ex pecunia sine culpa Usuræ.

1. **I**uvat denique hos modos hic innere, ut uno intuitu appareant, quæ sparsim dicuntur hic, & alibi dicuntur. Quatuor ennumerantur à Valentia, duos ego breviter addam.

Quatuor sunt modi (ait g Valentia) tolerabiles percipiendi annuatim certum lucrû, salvo, T. 3. in 22. & securo Capitali, ut puta quinque pro centum. d. 5. qu. 25

2. Primo, si ad id suppetat Titulus aliquis ex p. 2. sine certioribus, ut lucri cessantis, vel damni emergentis, qui modus patet quàm largissimè. De hoc modo fuscè ego egi in libris h Decalogi. ca. 8. §. 3.

3. Se-

3. Secundo, si Societas ineat cum pacto af-
securationis Capitalis, & lucri qui narii pro ma-
jori lucro sperato, quod Socio in compensationem
ejusmodi Onerum relinquatur, siue ista pacta
fiant explicita intentione, siue implicita. De hoc
ego pluribus agam a infra.

a Infra li-
bro hoc 9.
tr. 8. De
Societate
§. 3.

b Infra in
Tr. 2. de
Cens. cap.
2.

4. Tertio, si ematur Census realis cum pacto
utrinque redimendi, & asecurandi, siue implici-
ta, item, siue explicita intentione. De hoc ego
agam item b infra.

5. Quarto, si absque expressa determinatione
Contractus Societatis, vel Census, &c. Intentio
saltem generalis sit accipiendi id lucrum, aliquo
tandem modo justo, & licito, ad quem considera-
tis personarum, & facti circumstantiis videatur
factum ipsum revocari posse.

Hic modus non est diversus à dictis, vel

dicendis, sed solum ostendit implicitam in-
tentionem aliquando sufficere ad iustitiam
contractus. Lege eundem Valentiam, & nos
quidem de hac re diximus in iisdem c Deca-
logi libris.

6. Hæc ex Valentia addi etiam potest,
Quinto, si fiat contractus, quam siculi appel-
lamus *Ad Metam*, de qua disputatum à nobis
est latissimè in iisdem libris d Decalogi.

7. Sexto, si fiat Contractus veri Cambii,
puta cum suis requisitis conditionibus, de
quibus infra agam pluribus.

8. Si cui aliquis alius modus in mentem
veniat, hic, oro, subscribat. Dum ego cala-
mum à pagina, quietis gratia, tantisper a-
movo.

FINIS TRACTATUS PRIMI.

TRACTATUS II. DE CONTRACTV CENSVALLI SEU DE CENSIBVS.

CAPUT I.

Quid sit, & quotuplex Census.

1. **C**ensus, ut hic sumi solet pro
annuo redditu, Est annua pensio,
qua ex re alterius frugifera ac-
cipitur.
multiplices autem habet di-
visiones, quarum præcipuæ sunt sequentes.

Census Reservativus, & Consignativus.

2. Primò, dividitur Census in Reserva-
tivum, & Consignativum. In Reservativo, do
tibi meum prædium, & reservo mihi ex illo
certam pensionem, ut scilicet tu singulis annis,

vel mensibus solvas mihi aliquam justâ sum-
mam, v. g. decem aureos. In consignativo,
retineo quidem dominiū rei meæ, v. g. prædii,
domus, &c. sed in illis constituo pensionem,
v. g. decem aureos singulis annis, vel mensi-
bus, tibi solvendo. Solum ergo transfero in
te Jus percipiendi pensionem à re mea, non
verò rem meam: neque enim in hoc Censu
genere, vendo tibi rem meam, nec fructus
ipso percipiendos à re mea, sed Jus ad illos
percipiendos, ut ex infra dicendis clarius in-
telliges. Nam propterea Jurisperiti Censum
Consignativum sic definiunt: Est Jus perci-
piendi annuam, vel mensuram pensionem ex re
fructifera, vel persona alterius. Unde cum dicitur:
Habet